

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים אזרחיים

ע"א 3881/01

ע"א 3675/01

בפני: כבוד השופטת ד' דורנר
כבוד השופט י' אנגלרד
כבוד השופט א' גרוניס

המערערים בע"א 3881/01: 1. עתרת ניירות ערך (2000) בע"מ
2. שלמה אייזנברג

המערערים בע"א 3675/01: 1. יחזקאל קרטין
2. שמואל קרטין
3. שושנה קרטין
4. גייני קרטין

נ ג ד

המשיבים בע"א 3881/01: 1. יחזקאל קרטין
2. שמואל קרטין
3. שושנה קרטין
4. גייני קרטין

המשיבים בע"א 3675/01: 1. עתרת ניירות ערך (2000) בע"מ
2. עתרת חברה להשקעות בע"מ
3. שלמה אייזנברג

תאריך הישיבה: י"ב שבט תשס"ג (15.1.2003)

בשם המערערים בע"א עו"ד י' עזגד : 3881/01
בשם המשיבים בע"א עו"ד ח' מלצר, עו"ד ד' פדר, עו"ד ג' אייל : 3881/01
בשם המערערים בע"א עו"ד ח' מלצר, עו"ד ד' פדר, עו"ד ג' אייל : 3675/01
בשם המשיבים בע"א עו"ד י' עזגד : 3675/01

פסק-דין

1. ארבע סוגיות טעונות התייחסות במסגרת שני הערעורים שבפנינו, אשר נשמעו יחדיו, ואלה הן:

- א. מהו המועד הנכון לחישוב הנזק;
- ב. מהו סכום התביעה הנכון, האם הסכום הנקוב בכתב התביעה המקורי או הסכום שנתבקש בעקבות חוות הדעת מטעם המערערים בע"א 3675/01, הם המשיבים בע"א 3881/01 (להלן – המערערים), שהוגשה בשנת 1994;
- ג. האם הסכום בו יחוייבו המשיבים 1 ו-3 בע"א 3675/01, הם המערערים בע"א 3881/01 (להלן – המשיבים), מוגבל לסכומים שנתבעו על פי מרכיבי הנזק השונים או שמא ההגבלה מבחינת הסכום הינה על פי הסכום הכולל שבכתב התביעה;
- ד. כיצד יש לערוך את החישוב לגבי הפרשי הצמדה וריבית בתקופה שקדמה לתיקון משנת 1989 של חוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961.

נתייחס בקצרה לכל אחת מן הסוגיות.

2. טענותיהם של המשיבים בסוגיה הראשונה מתעלמות מפסק דינו של בית משפט זה בעת שהצדדים באו בפניו בסיבוב הראשון של ההליכים (ע"א 3654/97, פ"ד נג(3), 385). בפסק הדין נקבע, כי הנזק יחושב על פי ההפרש בין מחירי ההשקעה המקוריים לבין ערכם של ניירות הערך בשוק סמוך לביטול יפויי הכוח (פיסקה 30 לפסק הדין). בפסק הדין אף נזכר, כי המערערים הודיעו בכתב על ביטול יפויי הכוח ביום 12.8.84. על כן, אין המשיבים יכולים לטעון שחישוב הנזק צריך להעשות לגבי מועד אחר מיום 12.8.84. לפיכך, צדק בית המשפט המחוזי בהחלטתו למחיקת חוות הדעת שהוגשה מטעם המשיבים בעקבות פסק הדין הראשון של בית משפט זה, שכן באותה חוות דעת נערך החישוב שלא על פי המועד המתבקש.

3. תביעתם של המערערים הוגשה ביום 13.11.89. סכום התביעה ננקב בדולרים - \$233,137.5. בשנת 1994 הוגשה חוות דעת מטעם המערערים לעניין הנזק שנגרם להם, לטענתם. הסכום היה גבוה מסכום התביעה המקורי בצירוף הפרשי הצמדה וריבית עד למועד הגשתה של חוות הדעת. איננו רואים צורך להכריע בטענות הצדדים לעניין תקנה 136 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984. מן החומר עולה בבירור, כי הדיון בבית המשפט המחוזי התנהל, בהמשך, על בסיס תביעה שסכומה הוא כאמור בחוות הדעת שהוגשה מטעם המערערים. זאת ועוד, משקבע בית משפט זה את הפרמטרים לחישוב הנזק בגדרו של הערעור הקודם, ועל רקע ההתנהלות הקודמת של הצדדים, ניתן לראות את כתב התביעה כמתוקן מכללא. בכל מקרה, נסיבות העניין

מצדיקות, אם הדבר נדרש, כי במסגרת הערעור הנוכחי יותר למערערים לתקן את סכום התביעה. יצויין, כי לא נטען כלל בפנינו כי נפגעה זכות דיונית כלשהי של המשיבים עקב ההכרה בסכום התביעה המוגדל. לפיכך, הסכום המירבי של התביעה עומד על 3,106,785 ₪ ליום 31.8.00.

4. תביעתם של המערערים התייחסה לפעילות בניירות ערך של ארבע חברות. הסכום הכולל של התביעה נבע מצירוף הנזקים לגבי כל ארבעת המרכיבים. תביעה לגבי מרכיב אחד נדחתה ואינה עומדת עוד על הפרק. במצב דברים זה, אין המערערים מוגבלים, מבחינת הסעד הכספי שהם זכאים לו, לסכום המירבי שנתבע בגין שלושת המרכיבים שנותרו בעינם. המגבלה היחידה הינה הסכום שנתבע, כפי שתוקן (ראו ע"א 9099/96 ידיעות אחרונות בע"מ נ' פירסטנברג, פ"ד נג(5) 1, 23).

5. המומחה שהגיש חוות דעת מטעם המערערים ערך את חישובו לגבי התקופה שמשנת 1984 ועד לשנת 1989 על בסיס של הפרשי הצמדה וריבית צמודה. דרך חישוב זו אינה נכונה לתקופה הנזכרת, שכן החישוב של ריבית צמודה קיים בדין הרלבנטי אך מאז שנת 1989 (חוק ההוצאה לפועל (תיקון מס. 8) התשמ"ט-1989, שהביא בין היתר לתיקונים בחוק פסיקת ריבית והצמדה, תשכ"א-1961). משמע, בסוגיה זו, ובה בלבד, הדין עם המשיבים.

6. אשר על כן, ערעורם של המשיבים (ע"א 3881/01) נדחה ואילו הערעור האחר מתקבל, כאמור בפסק דין זה. התוצאה היא שהסכום הפסוק יוגדל ויהא סך של 3,106,785 ₪ ליום 31.8.00, בניכוי הסכום המתבקש מקבלת טענותיהם של המשיבים כאמור בפסקה 5 לעיל. היה והצדדים לא ישכילו לחשב במשותף את הסכום המגיע, יובא העניין להכרעתו של בית המשפט המחוזי בתל-אביב.

המשיבים יישאו בשכר טרחת עורך דין בשיעור 20% מן הסכום הנוסף שעליהם לשלם על פי פסק דין זה.

ניתן היום, י"ב שבט תשס"ג (15.1.2003).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט